

Arstiabist Rāpinas läbi kolme sajandi

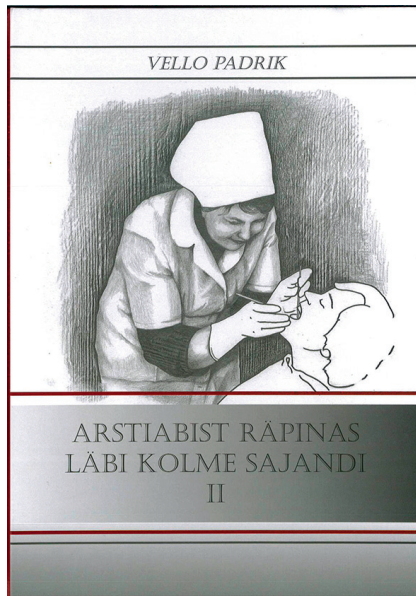
Ülla Linnamägi – Eesti Arst

Arstiabist Rāpinas läbi kolme sajandi. II osa. Koostaja Vello Padrik. Rāpina, Rāpina Vallavalitsus, 2013, 184 lk.

Äsja on ilmunud doktor Vello Padriku initsiatiivile toetuv ja entusiasmiga koostatud meditsiiniajaloo raamat „Arstiabist Rāpinas läbi kolme sajandi. II osa“. Raamat on jätkuks eelmisele, s.t 2013. aastal ilmunule.

Nagu on öelnud saatesõnas Tartu linnapea ja Rāpina Haigla nõukogu liige Urmas Klaas, on „lugejani toodud peatükk Rāpina ajaloost. Siin saavad kokku vanad kolleegid, Rāpina meedikud, saavad kokku omavahel ja saavad kokku patsientidega. Vello Padriku koostatud raamatud aitavad mäletada ja meenutada Rāpina arste, velskreid, õdesid, sanitare. Rāpinast on pärit legendaarseid meedikuid, paljud on seal teinud oma elutöö“.

Esimeses raamatus ei olnud kirjutatud Rāpinas töötanud hambaarstidest, kuid nüüd on see korvatud. Siin on põhjalikum uurimus stomatoloogia arengust Eestis, mille autoriteks on Maie Lõvi ja Viktor Kalnin. Sellele lisasid oma lood Rāpinas töötanud hambaarstid. Hambaarstidena töötanutest on raamatusse jäädvustanud oma elulood Heli Saag, Aino Neem, Eda Undo, Marju Huuse, Juulia Smirnova, Anna Matto, Riina Peedel, Külli Antalainen, Ülo Pintson, Maimu Kelli. Rohkem on kirjast dr Hans Pintsonist, kes asus lisaks üldmeditsiinilisele abile osutama ka hambaraviteenust, ja mitte ainult ravi, vaid ka proteesimist. Sel ajal oli see kindlasti ainulaadne. Suures taluköögis olevat olnud eraldatud

nurk proteeside valmistamiseks, kus tehnikuks oli H. Pintsoni isa Johannes Pintson.

Trükises on juttu Rāpinas töötanud perearstidest ja eriarstidest, kes on olnud tegevad alates 1961. aastast. Raamatu lehekülgedel tutvustavad ennast terapeudid Mare Kass, Ilmar Merisalu ja Maie Pügi; kirurgid Nils Valdre, Kalju Orasson ja Stepan Sahnjuk; neuroloog Aino Toom; lastearstid Maret Lehtjärv, Helle Merisalu, Mare Rosin, Tiina Juhansoo ja Ljubov Kurusk; psühhiaater Krista Ruus; röntgenoloogid Ebba Purde, Gennadi Gorelašvili ja Linda Luhse. Värvikalt on oma tegemised ja mõtted kirja pannud Rāpina kiirabiarstid Ingrid Madalvee, Anneli Einseli, Arnold Persidski, Eve Toots, Märt Põlluveer.

Vello Padrik on põhjalikult ja huvitavalt kirjeldanud sanitar-epidemioloogiateenistust Rāpinas ning Kaljo Kiili on kirjutanud peatüki

Põlva rajooni sanitaar-epidemioloogiajaama algusaastatest.

Tutvustamist on leidnud ka selle piirkonna apteegid. Südamlikult peegeldab raamat Leevi apteeki, millest on kirjutanud Leevi pikaegne apteeker Linda Valge. Näiteks paar lauset tema kirjutisest: „30–40 aastat tagasi oli apteegis palju käsitööd, kuna enamus ravimeid valmistati kohapeal. Kohalikul tohtril Hans Pintsonil oli kombeks keerukaid retsepte koostada ja sellega apteekreid proovile panna. Kui mõni komponent puudus, muudeti retsepti telefoni teel.“ Rāpina kihelkonna apteekidest oli kirjutanud Viktor Kalnin. Kogumikus on ta rääkinud ka Veriora ja Mehikoorma apteegi ajaloost.

Raamatusse on kogutud eluloolisi andmeid inimestest, kes ühes või teises võtmes on olnud Rāpinaga seotud. Rāpina tuntud inimesed kirjutavad mälestusi meedikutest ja oma kokkupuudetest Rāpina arstiabi ja selle materiaalse baasi loomise tagamaadega. Ingre Hirno, pikaegse Rāpina vallavanema kirjutisest jääb kõlama mõte üksikisiku osast ajaloos. Ta nendib, et haigla jaoks on oluline roll olnud dr Andrei Saitšukil, kes asus 1991. aastal oma esimesele töökohale Rāpinasse. Ülikeerulisel ajal õnnestus tal välja võidelda Rāpina haigemaja ellujäämine.

Teksti toimetab Aili Norberg ja konsultandina oli suur osa TÜ ajaloo emeriitprofessoril Jüri Antil. Suure töö projektijuhina tegi ära Rāpina valla haridus- ja kultuurinõunik Eva Saar.

Raamatust võib küll kirjutada, aga las parem räägib raamat enda eest ise. Head lugemist!